

Up, up, and away! Part 2

Psalms 121

A song for ascents.

- I turn my eyes to the mountains;
from where will my help come?
- ²My help comes from the LORD,
maker of heaven and earth.
- ³He will not let your foot give way;
your guardian will not slumber;
- ⁴See, the guardian of Israel
neither slumbers nor sleeps!
- ⁵The LORD is your guardian,
the LORD is your protection
at your right hand.
- ⁶By day the sun will not strike you,
nor the moon by night.
- ⁷The LORD will guard you from all harm;
He will guard your life.
- ⁸The LORD will guard your going and coming
now and forever.

¹⁸The LORD God said, "It is not good for man to be alone; I will make a fitting helper for him." ¹⁹And the LORD God formed out of the earth all the wild beasts and all the birds of the sky, and brought them to the man to see what he would call them; and whatever the man called each living creature, that would be its name. ²⁰And the man gave names to all the cattle and to the birds of the sky and to all the wild beasts; but for Adam no fitting helper was found. ²¹So the LORD God cast a deep sleep upon the man; and, while he slept, He took one of his ribs and closed up the flesh at that spot. ²²And the LORD God fashioned the rib that He had taken from the man into a woman; and He brought her to the man.

²³Then the man said,

"This one at last
Is bone of my bones
And flesh of my flesh.
This one shall be called Woman,^c
For from man^f was she taken."^e

יִישָׁן אֶפְיָלוּ בַעַת שְׁנַתֵּנוּ הוּא שׁוֹמְרֵנוּ: (ה) ה'. הוּא צֶלֶךְ. וְהוּא עַל יַד יְמִינְךָ לְעֶזְרְךָ בְּכָל מַעֲשֶׂיךָ: (ו) יוֹמָם. טַעֲמוֹ לְצֶלֶךְ שׁוֹכֵר. כְּלוֹמֵר הוּא צֶלֶךְ שְׂלֵא יִכְבֵּה חוֹם הַשֶּׁמֶשׁ בַּיּוֹם. וְקוֹר הִירַח בַּלַּיְלָה, כִּי חוֹם הַשֶּׁמֶשׁ יִבֵּשׁ הַלַּחַח, וְהִירַח יוֹסִיף הַלַּחַח יִהְיֶה מִמֶּנּוּ הַקְּרִירוֹת. וְהַחֹם וְהַקּוֹר הֵם סִבַּת הַתַּחֲלוּאִים וְהָאֵל יִתְבַּרֵךְ יִשְׁמֹר מֵהֶם: (ז) יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע. שְׂלֵא יִזְיַקְךָ בְּנֵי אָדָם וְחַיִּית הַשָּׂדֶה: יִשְׁמֹר אֶת נַפְשְׁךָ. שְׂלֵא תָמוּת מִתּוֹךְ הַחֲלָאִים: (ח) יִשְׁמֹר. בְּגִלּוֹת יִשְׁמֹר כִּמוֹ שְׂאֵמְרֵנוּ. וְכִצְאִתְךָ מֵהַגְּלוּת תִּצַּא בְּשָׁלוֹם, וְכִבּוּאֵךְ לֵארוֹץ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם, וְיִשְׁמְרְךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: (א) שִׁיר. אֲפֶשֶׁר כִּי שֹׂאֵר

אֲשָׁא עֵינַי, כִּי הוּא יַעֲזֹרֵנוּ וְיִקְבְּצֵנוּ מִן הַגּוֹיִם, כִּי הוּא עוֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ, וְהַכֹּל בִּידוֹ לַעֲשׂוֹת מַה שִׁירִצָּה: (ג) אֵל יִתֵּן לְמוֹט. אוֹמֵר אֶחָד לְחִבְרֵי דֶרֶךְ נַחֲמָה טוֹב הוּא שְׂשֵׁמֶת בְּטַחֲוֹנְךָ בְּהִי יִתְבַּרֵךְ שִׁיְהִי בְּעֶזְרְךָ כִּי כֵן יַעֲשֶׂה, וְאֵף עַל פִּי שֶׁהָאֵרִיךְ גְּלוּת לֹא יִתֵּן לְמוֹט רַגְלְךָ: אֵל יִנּוּם שׁוֹמְרֶךָ. כִּי בְהִיּוֹת גְּלוּת דּוֹמָה לִישָׁן: (ד) יִנּוּם. הַתְּנוּמָה פְּחוּתָה מִן הַשִּׁנָּה. וְכֹל שֶׁכֵּן שְׂלֵא יִשָּׁן כִּי הוּא שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת, אֶפְיָלוּ בְּגִלּוֹת שׁוֹמֵר אוֹתֵנוּ שְׂלֵא יַעֲשֶׂה עִמָּנוּ כְּלָה בְּגוֹיִם. כִּי לֹא

1

תהלים קכא

א שִׁיר לַמַּעֲלוֹת

אֲשָׁא עֵינַי אֶל-הַהָרִים מֵאֵין יָבֵא עֲזָרִי:
ב עֲזָרִי מֵעַם יְהוָה עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:
ג אֶל-יְתֵן לְמוֹט רַגְלִי אֶל-יִנּוּם שְׁמֶרְךָ:
ד הַגָּה לֹא-יִנּוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:
ה יְהוָה שְׁמֶרְךָ יְהוָה צִלְּךָ עַל-יַד יְמִינֶךָ:
ו יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא-יִפְּכֶה וַיְרַח בְּקִלְיָה:
ז יְהוָה יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל-רָע יִשְׁמֹר אֶת-נַפְשְׁךָ:
ח יְהוָה יִשְׁמֹר-צְאֹתְךָ וּבּוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד-עוֹלָם:

בראשית ב

Genesis Chap. 2

2

ד תֹּאכַל מִמֶּנּוּ לִי בְּיוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת: וְאִמָּר יְהוָה
ט אֱלֹהִים לֹא טוֹב הָיְתָה הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לָּךְ עֶזְרָא כְּנַגְדּוֹ: וְיַעֲזֹר
יְהוָה אֱלֹהִים מִן-הָאָדָמָה כָּל-חַיַּת הַשָּׂדֶה וְאֵת כָּל-עוֹף הַשָּׁמַיִם
י וַיָּבֵא אֶל-הָאָדָם לְרִאוֹת מֵהַיְקָרָא לּוֹ וְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָא-
כ לוֹ הָאָדָם נָפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ: וַיִּקְרָא הָאָדָם שְׁמוֹת לְכָל-
כא הַבְּהֵמָה וְלְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְלְכָל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְלָאָדָם לֹא-מָצָא
כב עֶזְרָא כְּנַגְדּוֹ: וַיִּפֹּל יְהוָה אֱלֹהִים וַתְּרַדְמָה עַל-הָאָדָם וַיִּישָׁן
כג וַיִּקַּח אֶחָת מִצִּלְעוֹתָיו וַיִּסְגֵּר בָּשָׂר תַּחְתָּנָה: וַיְבִן יְהוָה אֱלֹהִים
את-הַצֶּלַע אֲשֶׁר-לָקַח מִן-הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיְבִיאָהּ אֶל-הָאָדָם:
כד וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הִפְעִים עֵינַם מֵעַצְמִי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי לָוֵאת
כה וַיִּקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לְקַחָהּ-זֹאת: עַל-כֵּן יַעֲזֹב-אִישׁ אֶת-
אָבִיו וְאֶת-אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד:

5

רד"ק
לתהלים
קכא

Genesis Chap. 26

בראשית כח

3

¹⁰Jacob left Beer-sheba, and set out for Haran. ¹¹He came upon a certain place and stopped there for the night, for the sun had set. Taking one of the stones of that place, he put it under his head and lay down in that place. ¹²He had a dream; a stairway^b was set on the ground and its top reached to the sky, and angels of God were going up and down on it. ¹³And the LORD was standing beside him and He said, "I am the LORD, the God of your father Abraham and the God of Isaac: the ground on which you are lying I will assign to you and to your offspring. ¹⁴Your descendants shall be as the dust of the earth; you shall spread out to the west and to the east, to the north and to the south. All the families of the earth shall bless themselves by you and your descendants. ¹⁵Remember, I am with you: I will protect you wherever you go and will bring you back to this land. I will not leave you until I have done what I have promised you."

¹⁶Jacob awoke from his sleep and said, "Surely the LORD is present in this place, and I did not know it!" ¹⁷Shaken, he said, "How awesome is this place! This is none other than the abode of God, and that is the gateway to heaven." ¹⁸Early in the morning, Jacob took the stone that he had put under his head and set it up as a pillar and poured oil on the top of it. ¹⁹He named that site Bethel;^c but previously the name of the city had been Luz.

²⁰Jacob then made a vow, saying, "If God remains with me, if He protects me on this journey that I am making, and gives me bread to eat and clothing to wear, ²¹and if I return safe to my father's house—the LORD shall be my God. ²²And this stone, which I have set up as a pillar, shall be God's abode; and of all that You give me, I will set aside a tithe for You."

לְאִשָּׁה: וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּעַר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ
א הָרְנָה: וַיִּפְגַּע בְּמָקוֹם וַיֵּלֶן שָׁם כִּי-בָא הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי
ב הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מִרְאשָׁתוֹ וַיִּשְׁכַּב בְּמָקוֹם הַהוּא: וַיַּחְלֵם וַהֲנֵה
ג סֹלֶם מֵצֶבֶת אֲרֻצָּה וְרֵאשׁוּ מִגִּיעַ הַשְּׁמַיִמָה וַהֲנֵה מִלְאֲכֵי
ד אֱלֹהִים עֲלֵים וְיֹרְדִים בּוֹ: וַהֲנֵה יְהוָה נֹצֵב עָלָיו וַיֹּאמֶר אֲנִי
ה יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ וְאֵלֹהֵי יִצְחָק הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה
ו שָׁכַב עָלֶיהָ לָךְ אֲתַנְנֶנָּה וְלֹרְעֶיךָ: וְהָיָה זֶרְעֶךָ כַּעֲפֹר הָאָרֶץ
ז וּפְרָצְתָ יָמָה וְקִדְמָה וְעַפְנָה וְנִגְבָּה וְנִבְרַכְוּ בְךָ כָּל-מִשְׁפָּחוֹת
ח הָאָרֶץ וּבִזְרֻעֶךָ: וַהֲנֵה אֲנֹכִי עִמָּךְ וַיִּשְׁמְרֶתִיךָ בְּכָל אֲשֶׁר-תֵּלֶךְ
ט וְהִשְׁבַּתִּיךָ אֶל-הָאָדָמָה הַזֹּאת כִּי לֹא אֲעֹבֵר עִד אֲשֶׁר אִם-
י עֲשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר-דִּבַּרְתִּי לָךְ: וַיִּקֶּץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר
יא אֲבֹן יֵשׁ יְהוָה בְּמָקוֹם הַזֶּה וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי: וַיִּירָא וַיֹּאמֶר
יב מִה-נִּזְרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה בֵּי אִם-בֵּית אֱלֹהִים וְהָיָה
יג שַׁעַר הַשָּׁמַיִם: וַיִּשָּׂם יַעֲקֹב בְּבֹקֶר וַיִּקַּח אֶת-הָאֲבָן אֲשֶׁר-
יד שָׂם מִרְאשָׁתוֹ וַיִּשֶׂם אֹתָהּ מִצֵּבָה וַיִּצֹק שֶׁמֶן עַל-רֵאשָׁה:
טו וַיִּקְרָא אֶת-שֵׁם-הַמָּקוֹם הַהוּא בֵּית-אֵל וְאוֹלָם לֵאמֹר שֵׁם-הָעִיר
טז לְרֵאשִׁנָּה: וַיִּדַר יַעֲקֹב נֶדָר לֵאמֹר אִם-יְהִיָּה אֱלֹהִים עִמָּדִי
יז וַיִּשְׁמְרֵנִי בְּדֶרֶךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי הוֹלֵךְ וְנָתַן-לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל
יח וְגִבְרַת לְלִבָּשׁ: וְשָׁבְתִי בְשָׁלוֹם אֶל-בֵּית אָבִי וְהָיָה יְהוָה לִי
יט לְאֱלֹהִים: וְהָאֲבָן הַזֹּאת אֲשֶׁר-שָׁמַתִּי מִצֵּבָה יְהִיָּה בֵּית
כ אֱלֹהִים וְכָל אֲשֶׁר תִּתֶּן-לִי עֲשֵׂר אֲעֲשֶׂרְנִי לָךְ: וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב

Breishit Rabbah 68:2

בראשית רבא סח:ב

4

2. R. Samuel b. Nahman quoted: A Song of Ascents. I will lift up mine eyes unto the mountains (Ps. CXXI, 1). This means, to my instructors and to those who conceived me. From whence shall my help come? Of Eliezer, when he went to bring Rebekah, it is written, And the servant took ten camels, etc. (Gen. XXIV, 10), whereas I have not a single ring or bracelet! R. Hanina said: He [Isaac] sent him away empty-handed. R. Joshua said: He sent him well provided, but Esau arose and stripped him of all. Then he [Jacob] said differently: ' Shall I lose confidence in my Creator? Heaven forbid! I will not lose confidence in my Creator, but My help cometh from the Lord, who made heaven and earth' (Ps. CXXI, 2). He will not suffer thy foot to be moved (la-mot): this means, to die (la-mayyeth). He that keepeth thee will not slumber. Behold, he that keepeth Israel doth neither slumber nor sleep... The Lord shall keep thee from all evil (ib. 3-7)-from the wicked Esau and Laban; He shall guard thy soul-from the angel of death; The Lord shall guard thy going out (ib. 8), as it is written, AND JACOB WENT OUT FROM BEER-SHEBA.

אמר ר"ש בר נחמני, אשא עיני אל ההרים, אל ההורים למאלפני ולמעבדני. מאין יבא עזרי, מדבר הכתוב כיעקב. אמר, אליעזר בשעה שהלך להביא את רבקה מה כתיב ביה ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי אדוניו, ואני לא נזם אחד ולא צמיד אחד. רבי חנינא אמר שלח אותו גדור, ריב"ל אמר שלח עמו אלא שעמד עשו ונטלו ממנו. חזר ואמר מה אנא מוביר סברי מן בריה אלא עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ. ה' ישמרך מכל רע מעשו ומלבן, ישמור את נפשך ממלאך המות, ה' ישמור צאתך ובואך ויצא יעקב מבאר שבע. (ב"ר סח).

9

Psalm 130

A song of ascents.

Out of the depths I call You, O LORD.

2O Lord, listen to my cry;

let Your ears be attentive

to my plea for mercy.

3If You keep account of sins, O LORD,

Lord, who will survive?

4Yours is the power to forgive

so that You may be held in awe.

5I look to the LORD;

I look to Him;

I await His word.

6I am more eager for the Lord

than watchmen for the morning,

watchmen for the morning.

7O Israel, wait for the LORD:

for with the LORD is steadfast love

and great power to redeem.

8It is He who will redeem Israel from all their iniquities

מהלים קל

קל * שיר המעלות

יְהוָה: מַעְצָמַיִם קָרָאתִיךָ

בְּאֲדָמָה שְׂמַעֲתָה בְּקוֹלִי

וְלִקְוֹל תְּהַנְּנִי: תְּהַיִּינֶנּוּ אֲזוּנֶיךָ בְּשִׁבְוֹת

וְאִם-עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר-הֶן אֲדֹנָי מִי עֲמֹד:

ד כִּי-עֲמֹק הַסִּלִּיחֶיךָ לְמַעַן תִּתְּנֵנּוּ:

ה קִוִּיתִי יְהוָה קִוִּיתֵת וּפִשֵׁי וְלִדְבַר הַחַיִּים לְתִי:

ו וּפִשֵׁי לְאֲדֹנָי מִשְׁמַרְיִים לְפִקְרֵי שְׂמַרְיִים לְפִקְרֵי:

ז וַיִּתְּלֵי יִשְׂרָאֵל אֶל-יְהוָה כִּי-עַם-יְהוָה הַמִּסֵּד וְהַרְבֵּה עַמּוֹ פָּדָתוֹ:

ח וְהוּא יַפְדֶּנּוּ אֶת-יִשְׂרָאֵל מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו: